

УДК 327:330.34-021.387

О. О. Цебенко

СПІВПРАЦЯ ЄС ІЗ ДЕРЖАВАМИ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ця стаття узагальнює досвід формування концепції сталого розвитку в державах Східного партнерства в контексті їх співпраці з ЄС. Основною метою проведеного дослідження є виокремлення характерних ознак та основ забезпечення реалізації сталого розвитку у результаті співпраці ЄС із державами Східного партнерства. Актуальність вирішення даної наукової проблеми полягає в тому, що ідея сталого розвитку є консолідацією прагнень усіх держав до економічної стабільності та сталого розвитку, а співпраця ЄС із державами Східного партнерства, що базується на принципах створення стійких та інтегрованих економік, верховенства права та безпеки, екологічної та кліматичної стійкості, справедливих та інклюзивних суспільств є невідомою частиною європейської архітектури стійких відносин на всіх рівнях у довгостроковій перспективі. На основі Індексу сталого розвитку проаналізовано рівень сталого розвитку держав регіону. Індекс Східного партнерства допоміг встановити ступінь інтеграції держав регіону до стандартів та політик ЄС у сфері євроінтеграції та сталого розвитку. Було виокремлено внутрішні та зовнішні виклики сталому розвитку держав Східного партнерства. Проаналізовані пріоритетні напрямки співпраці ЄС та держав регіону у сфері сталого розвитку. Подані рекомендації щодо посилення ролі ЄС у забезпеченні сталого розвитку держав Східного партнерства.

Ключові слова: ЄС, Східне партнерство, сталий розвиток, індекс Східного партнерства, індекс сталого розвитку.

DOI 10.34079/2226-2830-2024-14-38-129-138

Вступ. Східне партнерство є частиною Європейської політики сусідства, яка охоплює східних сусідів ЄС. Союз працює з ними, щоб максимально поглибити політичні зв'язки та економічну інтеграцію. Безпека, стабільність і процвітання, а також демократія і верховенство права у Східній Європі та Закавказзі є одними з пріоритетів ЄС. Демократичний та сталий розвиток держав Східного партнерства є запорукою успішного розвитку ЄС та європейського континенту.

Питання сталого розвитку держав Східного партнерства та їх взаємодії у цьому напрямку із ЄС досліджували такі зарубіжні науковці, як: К. Августиняк (Augustyniak - Woźnica, 2022), М. Чермінської (Czermińska, М., 2020.), П. Лустігової (Lustigová, Р., 2014). Досвід формування концепції сталого розвитку в країнах Східного партнерства в контексті їх співпраці з ЄС є об'єктом дослідження таких вітчизняних вчених, як О. Івасечко, І. Сухорольської, Д. Рослонь. Я. Турчин та О. Цебенка (Турчин, Івасечко, Цебенко, Сухорольська та Рослонь, 2022).

Метою дослідження є визначення пріоритетів та досягнень співпраці ЄС із державами Східного партнерства у контексті сталого розвитку.

Методичним інструментарієм проведеного дослідження стали історичний, системний та логічний методи, інституційний, графічний метод, методи аналізу та синтезу – для формування базових принципів сталого розвитку у досліджуваних державах.

Об'єктом дослідження є політика ЄС щодо держав Східного партнерства в контексті забезпечення сталого розвитку.

Результати проведеного дослідження можуть бути корисними для посилення української моделі сталого розвитку в контексті її інтеграції до ЄС.

Шість держав, охоплених східним компонентом Європейської політики сусідства – Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Молдова, Україна – становлять для Європейського Союзу пріоритетний напрям їх зовнішньої політики. Забезпечення їх сталого розвитку є важливим завданням з точки зору сталого розвитку самого ЄС.

18 березня 2020 року Європейська комісія опублікувала спільне повідомлення «Політика Східного партнерства після 2020 року: посилення стійкості – Східне партнерство, яке працює для всіх» та визначила 5 цілей політики (Rada Unii Europejskiej, 2024):

- стійкі та інтегровані економіки;
- підзвітні установи, верховенство права та безпека;
- екологічна та кліматична стійкість;
- цифрова трансформація;
- справедливі та інклюзивні суспільства.

Цілі покликані відповідати новим пріоритетам, підвищувати стійкість до загальних викликів, підтримувати сталий розвиток і забезпечувати конкретні вигоди для громадян.

Ідея сталого розвитку супроводжує суспільство вже багато років. У 1987 році його концепція була відображена у доповіді Всесвітньої комісії з навколишнього середовища і розвитку. Сталий розвиток передбачає солідарність поколінь, тому нинішні покоління мають враховувати потреби майбутніх при задоволенні своїх потреб. Принцип сталого розвитку вимагає відповідальності за дії, що здійснюються в контексті економіки та природного середовища. Щоб діяти відповідально, необхідно отримати цінні знання, які полегшать прийняття конкретних економічних рішень. Такі знання допоможуть приймати конкретні рішення, наприклад, пов'язані з вибором урядів, які пропонують рішення для екології та природи у своїх програмах та полегшать повсякденне життя. Таким чином, принцип сталого розвитку часто супроводжується заохоченням поведінки, яка обмежує надмірне споживання (Augustyniak -Woźnica, K., 2022).

Перші дії вже проводяться. «Порядок денний сталого розвитку до 2030 року», який ухвалили 193 країни-члени ООН, містить 17 цілей і 169 завдань, які необхідно реалізувати. Це включало такі питання, як: ліквідація бідності та голоду у світі, стале споживання та виробництво, а також управління природними ресурсами, забезпечення технологічного розвитку в гармонії з природою, побудова суспільства, вільного від страху та насильства, зосередження на глобальній солідарності держав для заради процвітання людства (Augustyniak -Woźnica, K., 2022).

Співпраця ЄС із країнами Східного партнерства у сфері сталого розвитку визначається ступенем співпраці та інтеграції заради перманентного розвитку. З метою аналізу рівня сталого розвитку держав Східного партнерства нами було проаналізовано Індекс сталого розвитку за 2023 рік (рис. 1).

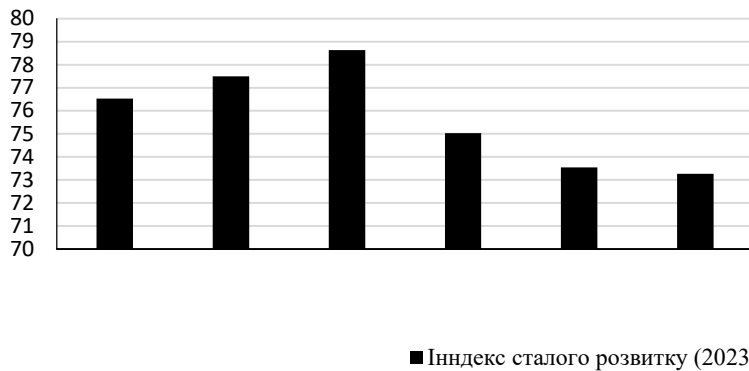

Рис. 1. Індекс сталого розвитку країн Східного партнерства у 2023 р.
Джерело (Sustainable development Report, 2023.)

Отже, згідно аналізу Індексу Сталого розвитку держави регіону Східного партнерства, загалом, мають приблизно однакові показники. Лідерами серед держав, за цим показником, є Республіка Молдова, останні позиції у Азербайджану та Вірменії. Державам регіону необхідно посилення реформ у цьому напрямку, що може бути досягнуто завдяки інтеграції до ЄС та посиленні співпраці з ним.

ЄС активно співпрацює з державами Східного партнерства з метою досягнень цілей сталого розвитку. Ключовими формами співпраці та інструментами підтримки ЄС держав Східного партнерства у сфері сталого розвитку є:

- 1) Угоди про Асоціацію з Україною, Молдовою та Грузією;
- 2) Ініціатива ЄС Східне партнерство;
- 3) Фінансові інструменти ЄС щодо підтримки держав СХП;
- 4) Форум громадянського суспільства Східного партнерства;
- 5) Європейська політика сусідства;
- 6) Зелений курс ЄС;
- 7) Цифровий компас ЄС;
- 8) Політика глобального лідерства ЄС та поширення європейських цінностей у світі;
- 9) Грантові програми ЄС для держав СХП;
- 10) Програми ЄС для людських контактів та міжкультурного обміну;
- 11) Програма «Horizon Europe»;
- 12) Саміти лідерів ЄС та держав Східного партнерства;
- 13) Двосторонні контакти ЄС з державами регіону;
- 14) Програми ЄС щодо технічної та фінансової допомоги;
- 15) Європейський фонд сталого розвитку;
- 16) Програми ЄС – EU4Climate, EU4Energy, EU4Digital (Турчин, Івасечко, Цебенко, Сухорольська та Рослонь, 2022.).

Угоди про асоціацію принесли новий вимір у відносини між ЄС та державами Східного партнерства. Термін «асоціація» визначається там як «тісний і тривалий зв'язок», заснований на «зобов'язанні побудови глибокої та тривалої демократії та ринкової економіки», що передбачає «участь у європейській політиці» та економічну інтеграцію, а отже сприятиме досягненню цілей стійкого розвитку суспільства (Czermińska, 2020).

Багатостороння структура, яка доповнює ці двосторонні ініціативи, складається з чотирьох тематичних платформ, запропонованих Європейською Комісією. Ідея їх

функціонування полягає у плануванні, погодженні та координації проектів, що сприяють розвитку багатостороннього співробітництва.

Кожна платформа має набір пріоритетів разом із відповідною програмою дій. У цих стратегічних сферах співпраці з ЄС також мають відбуватися реформи в країнах-партнерах. Тематичними майданчиками є:

– демократія та права людини, ефективне врядування та стабільні економічні системи;

– економічна інтеграція та зближення з галузевою економічною політикою ЄС, включаючи необхідність поглиблення двосторонньої співпраці Союзу та країн-партнерів, що виявляється у встановленні політичної асоціації, а також у створенні поглиблених і всеохоплюючих зон вільної торгівлі з кожною з країн Східного партнерства з ЄС, а також у фінансово-економічній співпраці, соціально - економічному розвитку, охороні навколишнього середовища;

– енергетична безпека;

– підтримка мобільності громадян країн-партнерів, підтримка міжособистісних контактів (спрощення візового режиму), науковий обмін (особливо у сфері вищої освіти), реалізація програм, спрямованих на молодь, підтримка міжкультурного діалогу, розвиток інформаційного суспільства (Council of the European Union, 2009).

Крім того, в рамках Східного партнерства країн з ЄС в контексті формування концепції сталого розвитку були сформовані наступні ініціативи (Lustigová, P., 2014):

– Ініціатива з інтегрованого управління кордонами;

– Ініціатива підтримки малих і середніх підприємств (МСП);

– Ініціатива із запобігання, готовності та реагування на природні та техногенні катастрофи, PPRD-East;

– Ініціатива екологічного врядування;

– Ініціатива із створення економіки відновлюваних джерел енергії;

– Ініціатива екологічного врядування.

Для вимірювання рівня інтеграції держав Східного партнерства та ЄС з метою досягнення цілей сталого розвитку доцільно використовувати значення індексу Східного партнерства (EaP Index), що ретельно відстежує шлях реформ у шести країнах Східного партнерства — Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Молдові та Україні (Civil society Forum, 2023).

Індекс розглядає апроксимацію в трьох взаємопов'язаних сферах (рис.2).

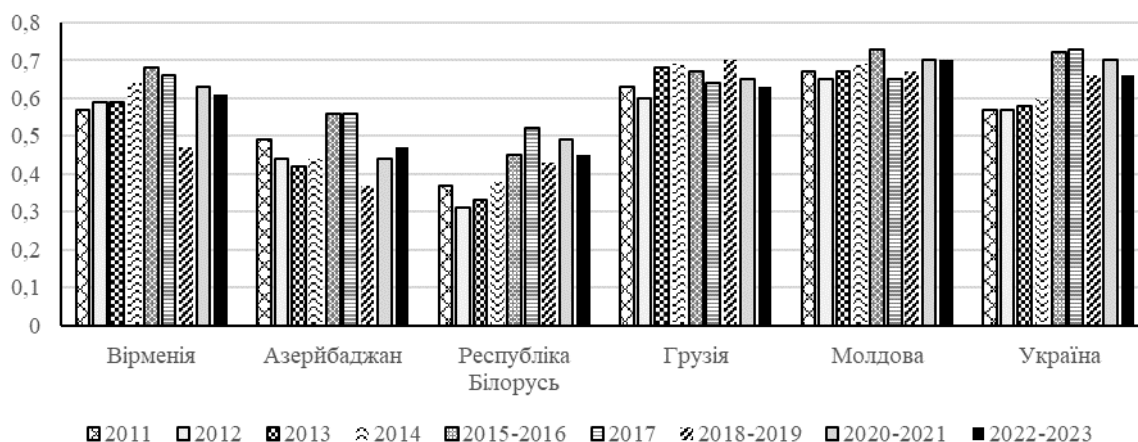

Рис. 2. Динаміка індексу Східного партнерства за 2011-2023 рр.
Джерело: (Civil society Forum, 2024)

Аналіз графіку показує, що найбільшої інтеграції, у різних сферах, до ЄС досягли Україна, Грузія та Молдова. Однак, у динаміці, у них йде скорочення по цьому показнику у 2023 році. Найгірші позиції у Азербайджану, який сповідує авторитарний режим та не бажає прямої євроінтеграції та Білорусі, яка призупинила свою участь у Східному партнерстві у 2021 році.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року мало далекосяжні наслідки для всього регіону Східного партнерства та спровокувало одну з найбільших і найшвидших гуманітарних криз в новітній історії, наслідком чого стало значне гальмування у досягненні цілей сталого розвитку (World Bank Group, 2023.). Окрім руйнівних гуманітарних наслідків, війна також мала відгомін у багатьох сферах політики від економіки до навколишнього середовища та від ЗМІ до прав людини з відчутними наслідками в усіх державах Східного партнерства. Крім того, війна стала каталізатором посилення торговельних, транспортних та енергетичних зв'язків між ЄС та принаймні половиною держав Східного партнерства. Однак індекс також вказує, що наближення до ЄС є динамічним процесом і може легко регресувати, коли змінюються внутрішні чи зовнішні обставини або просто якщо виникає втома від реформ.

Трансформаційний потенціал ЄС, який має на меті європеїзацію держав Східного партнерства в дусі закріплення в них ліберальної демократії та стабільної вільної ринкової економіки, не досяг своїх цілей та потребує трансформації. Хоча ЄС досяг успіху у багатьох сферах, таких як: відкриття ринків з обох сторін для бізнесу, споживачів і туризму або надання молодим людям більших можливостей для обміну досвідом, подорожей і освіти – основні системні цілі не досягнуті. Насправді в усіх державах Партнерства не досягнуто достатнього рівня політичної та економічної стабільності, і в більшості з них різною мірою зберігаються авторитарні тенденції (CEPS. 2024.). Маленький прогрес у цьому напрямку можна побачити на прикладі Вірменії. Азербайджан і Білорусь все ще залишаються автократією. У Грузії стався регрес реформ та відкат демократії через проросійську владу. Молдова, незважаючи на початкову історію успіху, є і була прикладом для інших країн, нині призупинила інтенсивність реформ (Lucas, E, 2019).

У свою чергу, Україна, порівняно з позицією 2009 р., досягла правда незначного прогресу, однак, заплатила за це високу ціну, що призвело до спалаху кривавого конфлікту на сході країни. Досліджуючи та систематизуючи виклики що перешкоджають сталому розвитку держав Східного партнерства, варто розподілити їх на внутрішні та зовнішні (табл. 1)

Таблиця 1.

Зовнішні та внутрішні виклики Сталому розвитку держав Східного партнерства

Зовнішні виклики	Внутрішні виклики
Російсько-українська війна	Низький рівень економічного розвитку держав
Енергетичні виклики	Корупція
Світові кризи	Низька інтенсивність реформ
Глобальне потепління	Слабкість впровадження цілей сталого розвитку
Гібридні війни РФ	Недостатність фінансової підтримки реформ
Слабка консолідація держав світу щодо впровадження цілей сталого розвитку	Низька свідомість громадян щодо необхідності досягнення цілей сталого розвитку
Низька інтенсивність інтеграції до ЄС	Авторитарні політичні режими
Глобальні проблеми людства	

Ще одним показником, яким розкриває потенційні можливості розвитку країн Східного партнерства та є індикатором створення платформи стійкого розвитку є Індекс людського розвитку (рис. 3).

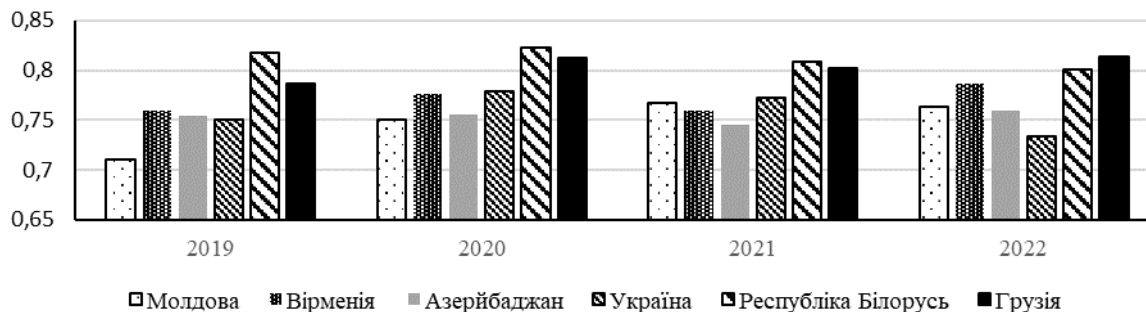

Рис. 3 Динаміка індексу людського розвитку для країн Східного партнерства за 2019-2022 рр.

Джерело (United Nations Development Programme, 2019; 2020; 2021; 2022)

Побудова реалій, що відображає XXI століття визначається концепцією сталого розвитку та архітектурою товарних відносин. Країни Східного партнерства мають спрацювати в контексті інтеграції з ЄС та шляхом індивідуального розвитку та інтеграції до стандартів ЄС у таких напрямках:

1. Будівництво архітектури глобальних суспільних благ, від яких залежить все наше життя. Це напрямок міжнародного співробітництва, що базується на допомозі в галузі розвитку, що орієнтована на більш бідні держави, і гуманітарній допомозі, орієнтованій на протидію надзвичайним ситуаціям.

2. Необхідно вживати заходів щодо стримування підвищення глобальної температури та усунення поляризації, яка отруює практично все, чого стосується і перешкоджає міжнародному співробітництву. У вирішенні цього завдання важливу роль відіграє надання глобальних суспільних благ (Birdsall et al, 1993).

3. Необхідно спрямувати зусилля на скорочення прогалів в агентності, частково викликаних розбіжністю між тим, що люди вважають можливим чи ймовірним, та тим, що є об'єктивно можливим (Card, Chang, Becker, Mendelsohn, Voigt, Boustan, Abramitzky and Jurafsky, 2022.) Щоб допомогти скоротити прогалини в агентності, установам у державах необхідно стати більш орієнтованими на людей, відображати їх інтереси та бути орієнтованими на майбутнє. Орієнтованість на людей передбачає постановку кінцевих цілей з погляду людського розвитку та безпеки людини, визнання взаємозалежності людей та планети.

4. Держава регіону важливо посилити імплементації цілей сталого розвитку ООН в усі сфери суспільного життя;

5. Формування національної культури та свідомості сталого розвитку може стати запорукою сталого розвитку держав регіону;

6. Посилення ролі ЄС як регіонального лідера із наданням гарантій безпеки державам Східного партнерства. З огляду на події російсько-української війни, безпека є запорукою успішного сталого розвитку держав регіону.

7. Подолання усіх збройних конфліктів, заморожених конфліктів, які є основним гальмом сталого розвитку держав. Необхідно посилити протидію російському впливу на держави регіону.

8. Важливим, у контексті сталого розвитку держав регіону, є їх інтеграція до

ЄС, що стане запорукою їх успішного розвитку.

Висновки. Концепція сталого розвитку – це важливі цілі майбутнього функціонування, без досягнення яких неможливе нормальне існування людства. Досягнення цілей сталого розвитку повинно стати пріоритетом кожної держави. На сьогодні, ЄС відіграє одну із ключових ролей у регіоні Східного партнерства. Посилення сталого розвитку цих держав є пріоритетною ціллю зовнішньої політики ЄС. До рекомендацій сприяння сталому розвитку у країнах Східного партнерства можна віднести: посилення інтеграції держав регіону до ЄС, зростання підтримки ЄС реформ у державах Східного партнерства, підтримка розвитку демократії та сталого розвитку в державах регіону, посилення взаємодії ЄС та держав регіону у протидії глобальним проблемам людства, поширення кращих практик ЄС у сфері сталого розвитку в державах Східного партнерства, імплементація європейських принципів та цінностей державами регіону. Виконання засад, декларованих в угодах між ЄС та державами Східного партнерства у всіх сферах на максимальному та мінімально допустимому рівнях виступатиме покроковим планом забезпечення сталого розвитку регіону.

Бібліографічний список

- Турчин, Я., Івасечко, О., Цебенко, О., Сухорольська, І. та Рослонь, Д., 2022. *Перспективи розвитку ініціативи ЄС “Східне партнерство” в умовах геополітичних викликів*. Монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
- Augustyniak-Woźnica, K., 2022. *Konceptja zrównoważonego rozwoju – na czym polega i dlaczego jest istotna dla rozwoju społeczeństwa?* [онлайн] Доступно: <https://www.pszczolamusibyc.pl/blog/konceptja-zrownowazonego-rozwoju-na-czym-polega-i-dlaczego-jest-istotna-dla-rozwoju-spoleczenstwa/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwxqayBhDFARIsAANWRnQ_UQ-Y2LkFuM11DJrRA_rXSjd0VqHN6PDMaMaеMXQB7CBFC2Oyvm8aAjUwEALw_wcB> [Дата звернення 6 травня 2024].
- Birdsall, M., Campos, J. E. L., Kim, C.-S., Corden, W. M., MacDonald, L., Pack, H., Page, J., and others.(1993) «*The East Asian Miracle: Economic Growth and Public Policy: Main Report*». World Bank Policy Research Paper, World Bank, Washington, DC. P.219-281.
- Card, D., Chang, S., Becker, C., Mendelsohn, J., Voigt, R., Boustan, L., Abramitzky, R., and Jurafsky, D., 2022. Computational Analysis of 140 Years of US Political Speeches Reveals More Positive but Increasingly Polarized Framing of Immigration. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119(31), P. 1-9. DOI: 10.1073/pnas.2120510119
- CEPS, 2024. *The Struggle for Good Governance in Eastern Europe* [онлайн] Доступно: <<https://www.ceps.eu/ceps-publications/the-struggle-for-good-governance-in-eastern-europe/>> [Дата звернення 11 травня 2024].
- Civil society Forum, 2023. *The Eastern Partnership Index*. [онлайн] Доступно: <<https://ear-csf.eu/2023-ear-index/>> [Дата звернення 11 травня 2024].
- Civil society Forum, 2024. *The Eastern Partnership* [онлайн] Доступно: <<http://ear-index.eu>> [Дата звернення 11 травня 2024].
- Council of the European Union, 2009. Joint Declaration of the Prague Eastern Partnership Summit Prague, 7 May 2009, 8435/09 (Presse 78), Brussels. [онлайн] Доступно: <https://www.consilium.europa.eu/media/31797/2009_ear_declaration.pdf> [Дата звернення 5 травня 2024].

- Czermińska, M., 2020. Europejskie Partnerstwo Wschodnie – wymiar polityczny, ekonomiczny i bezpieczeństwa zacieśniania stosunków ze wschodnimi sąsiadami Unii. Europejskiej. *Krakowskie Studia Międzynarodowe*, 2, S. 195-214. DOI: 10.34697/2451-0610-ksm-2020-2-013
- Lucas, E. A., 2019. *Decade of the Eastern Partnership*, Center for European Policy Analysis [онлайн] Доступно: <<https://www.cepa.org/a-decade-of-the-eastern-partnership>> [Дата звернення 12 травня 2024].
- Lustigová, P., 2014. *The Place and Status of the Eastern Partnership Policy in the European External Relations Law*, [w:] From Eastern Partnership to the Association. A Legal and Political Analysis, ed. N. Šišková, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle.
- Rada Unii Europejskiej, 2024. *Partnerstwo Wschodnie* [онлайн] Доступно: <<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/eastern-partnership/#what>> [Дата звернення 5 травня 2024].
- Sustainable development Report, 2023. *Sustainable development Index*. [онлайн] Доступно: <<https://dashboards.sdgindex.org/map>> [Дата звернення 10 травня 2024].
- United Nations Development Programme, 2019 [онлайн] Доступно: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2019>> [Дата звернення 11 травня 2024].
- United Nations Development Programme, 2020 [онлайн] Доступно: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2020>> [Дата звернення 11 травня 2024].
- United Nations Development Programme, 2021-2022 [онлайн] Доступно: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2021/2022>> [Дата звернення 11 травня 2024].
- United Nations Development Programme, 2022-2023 [онлайн] Доступно: URL: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023/2024>> [Дата звернення 11 травня 2024].
- World Bank Group, 2023. *Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment*. [онлайн] Доступно: <<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/03/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment>> [Дата звернення 11 травня 2024].

Reference

- Augustyniak -Woźnica, K., 2022. *Kontsepsja zriwnovageno rozvytku – v chomu poliagaie I dlia choho ie istotna vaglyvits dlia rozvytku? [The concept of sustainable development - what is it and why is it important for the development of society?]* [online] Available at: <https://www.pszczolamusibyc.pl/blog/koncepcja-zrownowazonego-rozwoju-naczym-polega-i-dlaczego-jest-istotna-dla-rozwoju-spoleczenstwa/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwxqayBhDFARIsAANWRnQ_UQ-Y2LkFuM11DJrRA_rXSjd0VqHN6PDMaMaеMXQB7CBFC2Oyvm8aAjUwEALw_wcB> [Accessed: 5 May 2024]. (in Polish).
- Birdsall, M., Campos, J., Kim, C.-S., Corden, W., MacDonald, L., Pack, H., Page, J., and others.(1993) «*The East Asian Miracle: Economic Growth and Public Policy: Main Report*». World Bank Policy Research Paper, World Bank, Washington, DC. P.219-281.
- Card, D., Chang, S., Becker, C., Mendelsohn, J., Voigt, R., Boustan, L., Abramitzky, R., and Jurafsky, D., 2022. Computational Analysis of 140 Years of US Political Speeches Reveals More Positive but Increasingly Polarized Framing of Immigration.

- Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119 (31). P.1-9.
DOI: 10.1073/pnas.2120510119
- CEPS. 2024. *The Struggle for Good Governance in Eastern Europe* [online] Available at: <<https://www.ceps.eu/ceps-publications/the-struggle-for-good-governance-in-eastern-europe/>> [Accessed: 11 May 2024].
- Civil Society Forum, 2023. *The Eastern Partnership Index*. [online] Available at: <<https://eap-csf.eu/2023-eap-index/>> [Accessed: 11 May 2024].
- Civil Society Forum, 2024. *The Eastern Partnership* [online] Available at: <<http://eap-index.eu>> [Accessed: 11 May 2024].
- Czermińska, M., 2020. Europejskie Partnerstwo Shidne – wymiar politycznego, ekonomicznego i bezpiekowego posylenia stosunków z Shidnymi. Europejskiej [European Eastern Partnership - the political, economic and security dimensions of strengthening relations with the Union's eastern neighbors]. *Krakowskie Studia Międzynarodowe*. 2. S.195-214. DOI: 10.34697/2451-0610-ksm-2020-2-013. (In Polish).
- Council of the European Union, 2009. Joint Declaration of the Prague Eastern Partnership Summit Prague, 7 May 2009, 8435/09 (Presse 78), Brussels. [online] Available at: <https://www.consilium.europa.eu/media/31797/2009_eap_declaration.pdf> [Accessed: 5 May 2024].
- Lucas, E., 2019. *Decade of the Eastern Partnership*, Center for European Policy Analysis [online] Available at: <<https://www.cepa.org/a-decade-of-the-eastern-partnership>> [Accessed: 11 May 2024].
- Lustigová, P., 2014. *The Place and Status of the Eastern Partnership Policy in the European External Relations Law*, [w:] From Eastern Partnership to the Association. A Legal and Political Analysis, ed. N. Šišková, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle . 296 p.
- Rada Unii Europejskiej. 2024. *Shidne Partnerstwo [Eastern Partnership]* [online] Available at: <<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/eastern-partnership/#what>> [Accessed: 5 May 2024]. (in Polish).
- Sustainable development Report. 2023. *Sustainable development Index*. [онлайн] Available at: <<https://dashboards.sdindex.org/map>> [Accessed: 10 May 2024].
- Turchyn, Ya., Ivasechko, O., Tsebenko, O., Sukhorolska, I., Roslon, D. 2022. *Perspektyvy rozvytku Initsiatyvy IES “Shidne Partnersvo” v umovah heopolitychnyh vyklykiv [Prospects for the Development of the EU's Eastern Partnership Initiative in the Context of Geopolitical Challenges]*. Monografia. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi Politechniky. 224 s. (In Ukrainian).
- United Nations Development Programme, 2019 [online] Available at: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2019>> [Accessed: 11 May 2024].
- United Nations Development Programme, 2020 [online] Available at: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2020>> [Accessed: 11 May 2024].
- United Nations Development Programme, 2021-2022 [online] Available at: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2021/2022>> [Accessed: 11 May 2024].
- United Nations Development Programme, 2022-2023 [online] Available at: <<https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023/2024> [Accessed: 11 May 2024].
- World Bank Group, 2023. *Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment*. [online] Available at: <[137](https://www.worldbank.org/en/news/press-</p></div><div data-bbox=)

release/2023/03/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment>
[Accessed:11 May 2024].

Стаття надійшла до редакції 11.05.2024

O. Tsebenko

EU COOPERATION WITH EASTERN PARTNERSHIP COUNTRIES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

This article summarises the experience of forming the concept of sustainable development in the Eastern Partnership countries in the context of their cooperation with the EU. The main purpose of the study is to identify the characteristics and foundations for ensuring the implementation of sustainable development as a result of EU cooperation with the Eastern Partnership states. The relevance of this scientific problem is that the idea of sustainable development is a consolidation of the aspirations of all states for economic stability and sustainable development, and EU cooperation with the Eastern Partnership states, based on the principles of creating sustainable and integrated economies, the rule of law and security, environmental and climate sustainability and fair and inclusive societies, is an integral part of the European architecture of sustainable relations at all levels in the long term. The Sustainable Development Index is used to analyse the level of sustainable development in the region. The Eastern Partnership Index helped to determine the degree of integration of the region's states into EU standards and policies in the field of European integration and sustainable development. It identified internal and external challenges to the sustainable development of the EaP countries. Priority areas of cooperation between the EU and the region's states for sustainable development are analysed. Recommendations for strengthening the role of the EU in ensuring sustainable development of the Eastern Partnership countries are given.

Key words: EU, Eastern Partnership, sustainable development, Eastern Partnership index, sustainable development index.